

Govor predsjedatelja Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost BiH Sifeta Podžića na Desetoj preglednoj konferenciji o poštivanju OEES/UN sigurnosnih obveza Bosne i Hercegovine

Jahorina, 27. studeni 2017.

"Poštovani ambasadore Berton,

Poštovana ambasadorice Sinagoglu,

Gospodo ministri, generali, predstavnici zakonodavne i izvršne vlasti,

Dame i gospodo,

učesnici Desete pregledne konferencije o poštovanju sigurnosnih OSCE/UN obaveza Bosne i Hercegovine,

Pozdravljam vas u ime Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH i u svoje lično ime.

Tokom proteklih godina, kada su održane pregledne konferencija usvojili smo preporuke, koje su nam u ovoj oblasti, pored naših planova i programa rada, bile okvirne smjernice za rad.

Prave odgovore, o tome koliko smo uradili, trebamo dobiti tokom ove konferencije i iskreno i otvoreno trebamo reći jedni drugima gdje smo uspjeli, a u kojim oblastima ima prostora za dodatne aktivnosti.

Pregledna godišnja konferencija je postala forum za razmjenu mišljenja i konstruktivnu diskusiju s ciljem izgradnje povjerenja i stabilnosti u Bosni i Hercegovini, a sve sa ciljem izgradnje većeg stepena unutrašnje sigurnosti.

Svaka institucija može prepoznati sebe u preporukama iz prethodnih godina i time ocijeniti koliko je urađeno.

Sa zadovoljstvom mogu reći da je Zajednička komisija za odbranu i sigurnost BiH uradila mnogo tokom 2017.godine. Svakako, mogli smo i više i bolje.

Posjetama policijskim agencijama i institucijama iz sektora sigurnosti i jedinicama i komandama Oružanih snaga BiH i dalje i u kontinuitetu stvaramo realnu sliku o stanju u sektoru odbrane i sigurnosti.

Održavanjem Godišnje pregledne konferencije o temi: „Aktualno stanje u sektoru obrane i sigurnosti Bosne i Hercegovine“ iz novembra 2016.godine te nizom sjednica, posebno 34., 38. i 40. sjednice Zajedničke komisije bili smo u prilici da sagledamo stanje i probleme, donesemo preporuke i zaključke za njihovo poboljšanje te da pratimo kako se zaključci i preporuke realizuju u praksi.

Ovdje želim podsjetiti učesnike pregledne konferencije da su zaključci Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH prosljeđeni institucijama nakon 34.sjednice Zajedničke komisije iz marta ove godine.

Odmah na početku želim naglasiti da nismo u cjelini zadovoljni realizacijom dogovorenog. Naime, zaključci, koje Zajednička komisija usvoji nakon svojih radnih posjeta, radionica i konferencija, nisu samo produkt Zajedničke komisije. To je produkt i učesnika tih događaja jer smo bili u prilici da jedni druge saslušamo, postavimo dodatna pitanja i predložimo kako dalje.

Osvrnuću se na početku na stanje u sektoru sigurnosti.

Vidljivo je da mi imamo profesionalno ustrojene policijske agencije i službe, ali nema političke volje da se bilo šta mijenja i poboljšava. Očito je da nema u dovoljnoj mjeri ni međusobnog povjerenja. Nema dovoljno odgovornosti ni u Parlamentarnoj skupštini BiH. Ponavljaju nam se isti problemi kada treba usvojiti neko zakonsko rješenje, koje bi eventualno poboljšalo stvari.

Politiziraju se stvari gdje je mjesto struci i potpuno racionalnim rješenjima.

U informaciji o stanju sigurnosti u BiH za 2016.godinu su pobrojani globalni, regionalni i unutrašnji izazovi.

Zadržaću se na unutrašnjim izazovima i problemima političke prirode koji su ozbiljna opasnost za socijalnu, političku, sigurnosnu i svaku drugu stabilnost. Borba protiv terorizma nam je svakako prioritet.

Smatram da su nam borba protiv privrednog kriminala i korupcije te postojanje mreže organizovanog kriminala isto tako veoma bitni. Visoka stopa nezaposlenosti, povećanje opšteg siromaštva, izazivanje nacionalne, vjerske mržnje, velika uznemirenost građana sadašnjim stanjem u zemlji je problem sa kojim se moramo suočiti. Otvorena je debate o efikasnosti prenosivog sistema u borbi protiv kriminala. U BiH se produkuju problemi, uglavnom političke prirode, i to na dnevnoj bazi. Taman čovjek pomisli evo boljih dana, a onda povratak u prošlost ili otvaranje teških i dugogodišnjih političkih pitanja.

Zajednička komisija u kontinuitetu, svake godine, od Ministarstva sigurnosti BiH traži informaciju o aktivnostima Interresorne radne grupe za praćenje primjene Sigurnosne politike BiH. Tu priču smo ponovili i u ovoj godini.

Smatram da više nema svrhe ponavljati obaveze. Od predstavnika Ministarstva sigurnosti BiH smo dobili odgovor da je Predsjedništvo BiH odgovorno za dogradnju tog dokumenta. Tačno je da Predsjedništvo BiH treba dati okvir i inpute. Dokument trebaju pripremiti institucije i poslati Predsjedništvu BiH. Mi smo i dalje jedina zemlja u regionu koja taj strateški dokument nije promjenila jedanaest godina.

U informaciji Ministarstva sigurnosti BiH o stanju sigurnosti za 2016.godinu je konstatovano da je poboljšana koordinacija policijskih agencija iz sastava Ministarstva sigurnosti BiH. Smatram da nam predstavnici Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH trebaju tokom ove konferencije dati više informacija o tome: „Da li i koliko su kordinirane policijske agencije u suprotstavljanju prepoznatim sigurnosnim rizicima i izazovima.“

Mi se iskreno radujemo učešću u realizaciji kursa iz oblasti Sigurnosne politike BiH te programa za mlade u okviru koga su studenti iz cijele BiH i ove godine posjetili Zajedničku komisiju za odbranu i sigurnost BiH.

Ono što želim konstatovati, a svrstavam ga u pozitivne trendove, je činjenica da smo unaprijedili regionalnu saradnju parlamentarnih tijela koja se bave pitanjima nadzora sektora odbrane i sigurnosti.

Naše okruženje, zemlje Zapadnog Balkana, vidljivo idu naprijed i mi ovdje u BiH ostajemo u problemima iz kojih se ovog momenta ne vidi izlaz.

Nešto će reći i o stanju u sektoru odbrane.

Dokument „Pregled odbrane“ je usvojen i predstavljen je posebnim uspjehom. Želio bih znati dokle smo stigli u njegovoj impementaciji i koje su to prepreke da se u tom dijelu ne ide brže.

Kada je u pitanju program uništavanja viškova municije i minsko-eksplozivnih sredstava, vidljivi su rezultati. Želim posebno istaći napor koji je učinila Kancelarija UNDP u Sarajevu, Ministarstvo odbrane BiH i Oružane snage, Komanda EUFOR-a u realizaciji Explode programa.

Slijedi nam realizacija projekta EU STAR. Mi ćemo ponovo u procesu implementacije programa EU STAR aktuelizirati mehanizam parlamentarnog nadzora s ciljem povećanja transparentnosti djelovanja, unapređenju kvaliteta donesenih odluka, unapređenju kvaliteta implementacije odluka i provođenja aktivnosti te poboljšanju saradnje Ministarstva odbrane, Parlamentarne skupštine i Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH.

Zajednička komisija je u najboljoj namjeri i ove godine otvorila poglavlje o trošenju sredstava iz budžeta za odbranu i sigurnost. Naime, svjedoci smo već niz godina da nam ostaju neutrošena sredstva, a oprema koju koriste pripadnici Oružanih snaga BiH je stara. Naime, sve je starija jer se ne obnavlja. I dalje sam zagovornik potrebe korijenitog zaokreta u procesu opremanja Oružanih snaga BiH.

Trebamo biti iskreni i suočiti se sa istinom da izostaju rezultati i stvarno više ne znam kako ubijediti menadžment MO BiH da se u Sektoru za logistiku i snadbijevanje moraju praviti ozbiljne promjene. Ponavljamo se godinama i pitam sve nas: „Koliko godina nam treba da remontujemo dva helikoptera.“ Ostaje pitanje svih pitanja: kada obezbjeđujemo energente, kada kupujemo rezervne dijelove i kada ćemo početi ispunjavati ono na što smo se obavezali.“ Akcioni plan, o poboljšanju stanja po pitanju nabavki u sektoru odbrane, koji je uradilo MOBiH, u skladu sa zaključcima Zajedničke komisije, očito je papir koji u praksi nije našao svoje opravdanje i prohodnost. To je bolna istina koju, nažalost, više nemam kome reći jer opravdanja za nezavršen posao je i previše.

Samo da pomenem jedan detalj koji govori koliko je bitno baviti se problemima javnih nabavki. U domu OSBiH je 16.11. organizovan skup o problemima javnih nabavki.

Na tom skupu nije bilo nikoga iz menadžmenta MOBiH, nije bilo pomoćnika za nabavke, a nije bilo, nažalost nikoga ni iz Zajedničkog štaba OSBiH.

Nisam uvjeren da će stvari krenuti na bolje. Više nikoga, u završnoj godini mandata, neću ubjeđivati u dobre namjere Zajedničke komisije da pomogne Ministarstvu odbrane BiH u prevazilaženju aktuelnih problema. Preosjetljivi smo na istinu i dokle je god tako, nisam uvjeren da će stvari krenuti na bolje.

Između dvije pregledne konferencije nije usvojeno puno zakona. To nije dobro jer nema vidljive i potrebne političke volje.

Ovdje želim otvoriti i pitanje saradnje institucija BiH sa predstavnicima međunarodne zajednice i predstavnicima međunarodnih organizacija koje rade i djeluju u BiH. Mišljenja sam da u tome posustajemo i da, zbog naših unutrašnjih neslaganja, interes za BiH i konkretnu saradnju kontinuirano opada.

Zajednička komisija je i ove godine napravila napredak u ispunjavanju vojno-političkih obaveza iz OSCE-ovog Kodeksa ponašanja.

Učinili smo dodatne napore i u jačanju svijesti o nuklearnoj sigurnosti. Naime, u saradnji sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju i Državnom regulatornom agencijom za nuklearnu sigurnost smo realizovali radionicu tokom koje su članovi Zajedničke komisije bili u prilici dobiti brojne informacije iz ove oblasti.

Ima rezultata, ali oni su u sjeni dnevne politike i događanja koja koče pozitivne pomake i procese.

Na kraju izlaganja želim još jednom podcrtati značaj implementacije OSCE-ovog Kodeksa ponašanja u ispunjavanju vojno-političkih obaveza u praksi, posebno onih poglavlja koja se odnose na parlamentarni nadzor sektora odbrane i sigurnosti.

Učesnicima pregledne konferencije želim uspješan rad i pozivam vas da razgovaramo o problemima koji su se ponavljali u implementaciji naših programskih ciljeva i evidentirani su kao prepreka u jačanju institucionalnih kapaciteta i sposobnosti da odgovorimo postojećim izazovima."